

Θ ΕΛΑΕΤΕ μερικά καρτότα, θεία Έμμα ; φώτισα.
 —Όχι, ευχαριστώ, Φράνκ.
 Δέν ξέρω αν γελιάστριμα ή αν πράγματι ανατρίχιασε ή θεία μου, μόλις τής έβανα την έρωτησι αυτή. Πάντως έπρόσθεσα :
 —Έχετε άδικο, θεία Έμμα, να μη θέλτε καρτότα. Είνε από τον χίλιο μας, φρεζότατα. Να σάς δώσω ένα-δύο ;... Μόνο για να δοκιμάσετε ; ...
 Η απάντησις τής θείας μου ήταν κατηγορηματική :
 —Όχι, Φράνκ, ευχαριστώ. Δέν ξανάβαλα πειά καρτότο στο στόμα μου, από τότε που... Άς είναι ; Θα σού διηγηθώ αυτή την ιστορία μετά το φαί...

ΑΓΑΙΚΗ ΑΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΕΡΜΠΕΡΤ ΤΖΑΜΙΖΟΝ

«Όταν τελείωσε το γεύμα, τήν ώρα που παίρναμε τον καφέ μας μπροστά από τείχος, άφησα στη θεία Έμμα την είσοδο της.
 Έμεινε μιά στιγμή σκεπτική κ' ύστερα άρχισε να λέη :
 —Πέφσαν από χρόνια από τότε. Ήταν Νοέμβριος και ταξείδινα από το Λονδίνο στην Πεννάνγκα, όπου λογάριζα να περάσω το χειμώνα. Όταν πήρα στο τραίνο, σκόρπια τις άποσκευές μου πάνω στα καθίσματα του διαμερισματος κ' έτσι κατάφερα να μήν μη κανέναν άλλος, για νάχο την ήσυχία μου... Έξωσαν όμως, τη στιγμή που ξεκινούσε το τραίνο, κάποιος άνδρας πήδησε στο βαγόνι, άνοιξε την πόρτα του δωματίου διαμερισματος και μπήκε μέσα.
 Έβιάζεμα φουρισμένη τις άποσκευές μου, τίς έβγαλα στο ράφι και ο άγνωστος κάθισε απέναντί μου.
 —Αισθόμια πολύ, κυρία, που σάς χάλωσα την ήσυχία σας, αλλά... τί να γίνη... Μέν συγχωρείτε...
 —Παρακαλώ, κύριε, τού άπάντησα για τά μάτια, μιά από μέσα μου έβραζε.
 —Καί για να τού δείξω πως δέν είχα καμιά όρεξι για ζουβέντα, έβρα με τά μούτια στο διάβασμα ενός περιοδικού.
 —Συγγνώμη, κυρία, που είστε σε λίγο ο άγνωστος νέος, μήπως μπούετε να μέ πληροφορήσετε πως είνε ο πρώτος σταθμός, που θα σταματήσει το τραίνο ;
 —Θάταν άγένητα, σαστή προστηγιά, αν δέν άπεντοσα στην έρωτησι του.
 —Τό Μπρίστολ, που φαίνεται, έτα.

—Άληθεια ; Διάβολε ! Έχουμε καρτό άκόμια, ως όσον να φτάσουμε. Ευχαριστώ πολύ, κυρία.
 Τό κούνημα τού τραίνου και τό αναγκαστικό διάβασμα του περιοδικού, που δέν είχε για μένα κανένα ενδιαφέρον, δέν άρχισαν να μέ ορίζουν σε νύχθη. Σε κάποια στιγμή έβήθησα, τινάχτηκα κ' είδα πως ο νέος απέναντί μου μέ κοιτούσε μέ ιδιαίτερη έπισηση. Είχε βάλει το χέρι του στην τσέπη του και φαίνεται να ψάχνη για να βρή κάτι.
 —Πρέπει νάμια ώρα για τό πρόγευμα... είπε.

«Μέ δυσκολία έβγαλε τότε ένα άγκυρά όγκωδες πράγμα από την τσέπη του και μέ κατάλήξι μου είδα πως ήταν ένα όμο καρτότο. Από την άλλη τσέπη έβγαλε ένα σουγιά κ' έζωρε μιά μεγάλη φέτα από τό καρτότο. Τόν κούτσα με πολλή περιέργεια.
 —Φάτε αυτό, μου είπε, προσφέροντάς μου τή φέτα τού καρτότου, καρπομένη στη μύτη τού σουγιά του...

—Φάτε αυτό, μου είπε, προσφέροντάς μου τή φέτα τού καρτότου, καρπομένη στη μύτη τού σουγιά του...

—Φάτε αυτό ! μου είπε, προσφέροντάς μου τή φέτα τού καρτότου, καρπομένη στη μύτη τού σουγιά του.
 —Ήσιον τόσο τυχαμένη, ώστε δέν εύρησα τί να τού άπάντησω.
 —Μ' άκούετε ; έπιμένει εκείνος. Σας είπα, φάτε αυτό !...
 Ένα βίρα αίματος ανέβηκε στο κεφάλι μου. Μέ τί άνθρωπο είχα να κάω, λοιπόν ; Μέ φανταζότο χροστάγγω ή μέ κανέναν τρελλό ;
 —Σας ευχαριστώ, κύριε, ψιφισότα, αλλά έγω φάει...
 —Και τί μέ νοιάζει έμένα αν φάγατε ; μου άπάντησε εκείνος φουρισμένος. Πη ; Δέν πάει να φάγατε πενήνια φορές ! Άμα σάς λέω : φάτε τό >, πρέπει να τό φάτε. Γιατί ; Δέν θα σάς δώσω λόγο !...
 Τό φέρομιο του ήταν φοβερά προκλητικό και ο άγνωστος, καθώς μου ζούσε, στροφισμένης αδιάκοπα τά άγριμένα μάτια του. Ήταν χορίς άλλο τρελλός, γύ δέσω ! Τί άλλο μπορούσε να έποθεσω ; Άμείσως τότε πέσαν από τό μυαλό μου όλες ή δραματικές ιστορίες, που είδα έσασ ότι συνέβησαν μέ τρελλούς μέσα σε τραίνα... Και σκέφθηκα πως τό φρονιμώτερο που είχα να κάω, ήταν να προσπαθήσω να μήν άγριώγω τον θεοπάλοσο συνταξείδιότιό μου, που για την κακή μου τύχη πως ζούει από ποό φρονιμώτερο είχε διαπαιτηθεί... Έσπερε να συμμορφωθώ μέ τίς έρωτησεις άπατησις τού τρελλού εκείνου και να ηγαλιώ μέ τά νερά του, για να μη τον έξερθεύσω. Έπληρα λοιπόν όσο πιο εύγενικό και γλυκύητερο ήθος μπορούσα και τό άπάντησα :
 —Είστε πολύ ευγενής, κύριε, με σάς βεβαίω πως δέν πεινώ καθόλου... Έν τούτοις, για να σάς χάλωσω τό χατήρι, θα φάω ένα κομματάκι...
 —Ένα κομματάκι ; φώναξε έξω φρενών εκείνος. Δέν είστε καλά, κυρία μου... Όλόκληρο τό καρτότο πρέπει να φάτε, αν αγαπάτε τή ζωή

σας... Έμπρός, άρχίστε !... Όσο γρηγορότερα, τόσο καλύτερα, γιατί πρέπει να τό φάτε όλο, πριν φτάσουμε στο Μπρίστολ...
 «Καταλαβαίνεις τή θεία μου, αγαπητέ μου Φράνκ. Διέξοδος καμιά δέν... γε. Ή θάτοργα όλο έκείνο τό καρτότο, που θα ζούγες δια τό δού λίτρος, ή θα μ' έσφαζε μέ τό σουγιά του. Μπορούσα βέβαια να φωνάξω... Μά παίζεις μ' έναν τρελλό ; Μόλις δέξανα ν' άνοίξω τό στόμα, θα μ' έσφαζε κ' αν τον έπιαναν ύστερα. Τά βάζεις μέ έναν τρελλό ;...
 —Έμπρός λοιπόν, κυρία μου ! έπανέλαβεν εκείνος. Θα σάς έβανα παφία, μιά πίν μωυ στο τραίνο έφαγα ένα ολόκληρο καρτότο, μεγάλο σαν αυτό... Κι' έδω που τό λέμε, ήταν νοστιμώτατο...
 —Τό πήρα άποφασά να φάω ένα κομματάκι. Όχι, Θεέ μου ! Τί άβηδια ήταν εκείνο τό καρτότο ! Σαλιρό, ζυπό, μου στάθηκε ζούλιος στο στομάχι τό κομματάκι μου έφαγα...
 —Ό ! δέν είνε τίποτε, θα τό συνηθίστε ! μου είπε ο άλιτήριος, βλέποντας τους μορφαμούς άβηδια που έβανα. Όλα τά πράγματα τά συνηθίει κανείς... Έλάτε ! Μη μου ζάνετε νάμια, τώρα !...
 —Μέ κούτσα στα μάτια, σαν να ήθελε να μέ έντοπίση. Τά μάτια του ούτε στιγμή δέν ξεκόλλησαν από τά δικά μου, όσο μασούσα τό κομματάκι τού καρτότου. Άμα τό κατάπα, σφιγγοντας τον έναιτό μου, ήρεμος και προσεκτικός έζωρε δεύτερο κομματάκι και μου τό πρόσφερε κατά τον ίδιο τρόπο.
 —Δέν φαίνεστε νάχτε πολλήν όρεξι ! μου είπε. Μά τί μέ νοιάζει ; Εμάγατε πολύ τό ημεσμέρι, ίσως ; Έ, δέν είναι λίγο κορπάκι, διάβολε !... Δέν δηλοηριζέται κανείς μ' ένα καρτότο...
 —Όχι, κύριε, για τό Θεό, σάς έβραζω... Καταλαβαίνω πως μέ πειράζει...
 —Άμείσως τότε είδα τό πρόσωπό του να συσπάται φοβερά, να ζουφώνη τά φρύδια του και να σηκώνη άπειλητικά τό σουγιά του.
 —Φάτε τό γρηγορά, είπα ! κούτσατε. Δέν καταλαβαίνετε πως για τό συμφέρον σας τό λέω ; Δέν άπάραξι πού χωνευτική και πού θρεπτική τροφή στον κόσμο από τό καρτότο !...
 —Τά μάτια μου γεμισαν δάκρυα...
 —Μά σάς είπα, κύριε, δέν πεινώ !
 — Πεινάτε δέν πεινάτε, θα τό φάτε και θα πητε κ' ένα τραγουδί ! Μά έχετε καρπό, μέ την ήσυχία σας ; πρόσθεσε, κιντώντας τό ρολόγι του. Θέλομε μιά ώρα άκόμια. Όσπου να φτάσουμε στο Μπρίστολ.
 «Προτιμώ, αγαπητέ μου Φράνκ, να παραλείψω δη την άγωνία και τό μαρτύριο, που πέρασα. Θα μου πητε ίσως, ότι τό να φάη κανείς ένα καρτότο, έστω και σκληρό και ξινό και μπαταμένο, δέν είναι τέλος πάντων βλαστημώσιό τής Ήρας Έξετασως !... Κι' όμως... Σε μιά ώρα μέσα έφέρασα δέκα χρόνια... Φταίει ίσως ο τρόπος, μέ τον όποιον αποβάλλομιο στην καταναγκαστική αυτήν καρτοφωγία, τό αλλόκοτο ήθος τού άγνωστου, δέν ξέρω... Πάντως, ύπερφερα αφάνταστα... Νά μου τά πολίεργα, έφαγα, κομματάκι-κομματάκι, όλο τό αναβρασιμώμενο εκείνο καρτότο.
 «Και τότε τό πρόσωπο τού άγνωστου γαλήνεψε και μέ φωνή μιλακώτερη, άνοίξε ζουβέντα, μιά ζουβέντα λογαμώτατη κ' εύγενικότατη.
 —Γράφο, κυρία μου, ένα βιβλίο, ένα έργο για τά καρτότα, μου είπε. Είνε ένα έργο που άρχη καταπληκτική έπιτηγία και τό όποιον αποδεικνύει μέ περιόδια αναμφοβήτητα τίς θαμνάσις ιδιότητες, που έχει τό καρτότο. Θα τό φανερώσω στον κόσμο αυτό, κυρία μου, και θα ιδήτε στους άδελφους που θαδούβουν ότι τό καρτότο θα θεωρείται ως ή καλύτερη και όφελιμώτερη τροφή.
 «Δέν μπόρεσα να κρατήσω έναν άνατημένο.
 —Μά σάς σοτιζώ... μου είπε τότε. Μοε έμπροστίτε να σάς δειξώω αυτήν την εφημερίδα ;
 «Μπορούσα να τό άνηθώ ; Φοβήθηκα μήν ιδώ πάλι τό σουγιά να ήρουνετα άπειλητικά. Μά ήμιον σε τέτοια κατάστασι, ώστε δέν μπορούσα να διακρίνω τά γραμμάτια. Κι' αυτό τό εύλογώμενο τό τραίνο δέν θαόκοτε έπιτέλους τό δρόμο του ; Δέν θα φτάγαμε ποτέ στο Μπρίστολ ; Ό άγνωστος είχε πει ζωάσισι ότι γινάτο να... πούς ξέρε ; —Ισως γύ τον έπιασε πάμην ή κρίσις τής τρέλλας, συμπλή ήμισως αυτή τή φρασά, γιατί τον έβλεπα να τρώγη τά νύχια και τον δού το χερσίον. Φοβιζόμενος λοιπόν και δέν έχοντα τό παρκαμωρό κίνημα, είδασι μάλιστα τον έναιτό μου για να κρατώ παγωμένο στα χείλη μου ένα κομμάκι... Ό Θεός όμως να τό κάμη χαμώλελο !...
 «Τέλος, μέ άνέσφαρητη καρδιά, άκουσα τά φρένα του τραίνου να τρώζον και λίγο-λίγο ή ταχύτης του λιγούστενε. Από τό παρκαμωρό, αντί χωρισμών και δένδρων, έβλεπα πειά σπία και δρόμους. Σε λίγο θα γλύτωναν από τον έφιάλτη εκείνου...
 «Εφριξα όταν είδα τον άγνωστο να σηκώνεται από τό κάθισμα, όταν τό τραίνο μπήκε στο σταθμό του Μπρίστολ. Έβρισε τό καπέλλο και τό μπαταούνη του και κατεβάζοντας τό τζάμι τού παραθυριού, έσκυψε

